

ZPRACOVÁVÁNÍ MINULOSTI A REINTERPRETACE ČESKÝCH DĚJIN

Milan Otáhal

Příspěvek se zabývá jednak společenskou úlohou historiografie v českých zemích, která byla úzce spjatá s celkovou situací ve společnosti a hrála i významnou politickou roli (stačí připomenout Fr. Palackého, tvůrce první moderní koncepce českých dějin či T. G. Masaryka); jednak zrodem názorové a metodické plurality v nezávislé historiografii v období normalizace. Tyto problémy jsou ukázány na vztahu ke knize, která byla psána od poloviny 70. let do roku 1989 a vyšla pod pseudonymem Podiven a názvem „Češi v dějinách nové doby. Pokus o zrcadlo“ v prosinci 1990. Publikace vyvolala nejen mezi historiky bouřlivý ohlas. V podstatě – jak ukazují jednotlivé recenze, polemiky a glosy – je rozdělila do dvou táborů: jeden ji zcela odmítl a její autory obvinil z nihilistického poměru k národu, druhý naopak vyzdvihl její kritičnost jako snahu postavit národu zrcadlo. E. Kohák, který snad nejlépe vystihl podstatu Podivena, vidí v něm jakýsi protipól Masaryka, snahu o ucelený pohled a výklad české historické a soudobé totožnosti z hlediska demokratické pravice. Diskuse kolem Podivena tak znovu potvrdila společenskou úlohu a význam historiografie v českých zemích.